

20.yy'da Türkiye Dersi Kılavuzu

Kılavuz Mayıs 2009 sınav oturumu için hazırlanmıştır.
2012/2013 yılında gözden geçirilmiştir.

2014 ve Sonrasındaki Sınavlar İçin Geçerlidir

*(This is the subject guide for the Turkey in the 20th Century school-based syllabus,
for first examination in 2014)*

Diploma Programme
20.yy'da Türkiye Kılavuzu

İlk basım Mayıs 2007

2012/2013 yılında gözden geçirilmiştir

Çeviren: Ümit Karataş

International Baccalaureate Organization
Peterson House, Malthouse Avenue, Cardiff Gate
Cardiff, Wales GB CF23 8GL
United Kingdom
Phone: +44 29 2054 7777
Fax: +44 29 2054 7778
Web site: <http://www.ibo.org>

© International Baccalaureate Organization 2012, 2016

İçindekiler

2014 ve sonraki yılların ölçme uygulamaları için 20.yy'da Türkiye dersi kılavuzunun 4. versiyonudur.

Giriş

Bu belgenin amacı	4
Diploma Programı (DP)	5
Dersin Yapısı	8
Amaçlar	9
Hedefler	10
Uygulamada ölçme hedefleri	11

İzlençe (Syllabus)

İzlençe taslağı	12
İzlençe içeriğı	13

Ölçme

IB Diploma Programında Ölçme	16
Ölçme uygulamalarına genel bakış	19
Okul-dışı değerlendirme (External Assessment)	20
Okul-içi değerlendirme (Internal Assessment)	24

Ekler

Ölçme-Değerlendirme Kavramlar Sözlüğü (İngilizce)	31
Ölçme-Değerlendirme Kavramlar Sözlüğü (Türkçe)	33

Bu belgenin amacı

Bu yayın 20.yy'da Türkiye dersinin planlama, öğretme ve ölçme aşamalarında okullara yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Yayının öncelikli muhatapları ders öğretmenleri olmakla birlikte öğretmenlerin bu kılavuzu öğrenci ve velileri ders hakkında bilgilendirmek için kullanmaları beklenmektedir.

Elinizdeki okul temelli müfredat kılavuzu para ile satılmaz. Nüshasını ücretsiz olarak edinmek için IB ile irtibata geçiniz. Kılavuzun elektronik versiyonu pek yakında IB elektronik müfredat merkezi okul temelli müfredatlar sayfasında yayımlanacaktır. Elektronik müfredat merkezi IB tarafından IB öğretmenlerini desteklemek için oluşturulmuş, şifre ile girilebilen ve <http://occ.ibo.org> adresinden ulaşılabilen bir web sayfasıdır.

Yardımcı kaynaklar

Önceki yıllarda çıkmış sınav soruları ve cevap anahtarları, sınav örnekler, örnek öğrenci çalışmaları ve puanlama tanımlayıcıları gibi yardımcı kaynaklara çok yakında elektronik müfredat merkezinden ulaşılacaktır. Bu süreçte bahsedilen kaynakları okul temelli müfredat öğretmenleri ücretsiz olarak IB'den edinebilirler. Bunun için <https://ibanswers.ibo.org/> adresinden talepte bulunabilirsiniz.

Öğretmenler web sitesi, kitaplar, videolar, günlükler gibi kaynakları veya etkinlik önerilerini birbirleriyle paylaşmaya teşvik edilirler. Bu paylaşım özellikle okul temelli müfredatlar için önemlidir çünkü IB bu dersleri geliştirmeleri için okullardan birbirlerini desteklemelerini bekler. Genellikle okul temelli müfredata "ev sahipliği" yapan okul bu dersi veren okulları ve iletişim bilgilerini verebilir. Onay sürecinden geçen okullara onay mektubunda okutacakları okul temelli müfredat derslerine ev sahipliği yapan okulun iletişim bilgileri verilir.

Teşekkür

IB bu kılavuzun ortaya çıkmasında büyük emek harcayan eğitimcilere, ilgili okullara ve özellikle İstanbul'da bulunan VKV Koç Özel Lisesi, bu lisenin önceki DP koordinatörü Gautam Sen ve 20.yy'da Türkiye dersi öğretmeni Ümit Karataş'a teşekkür eder.

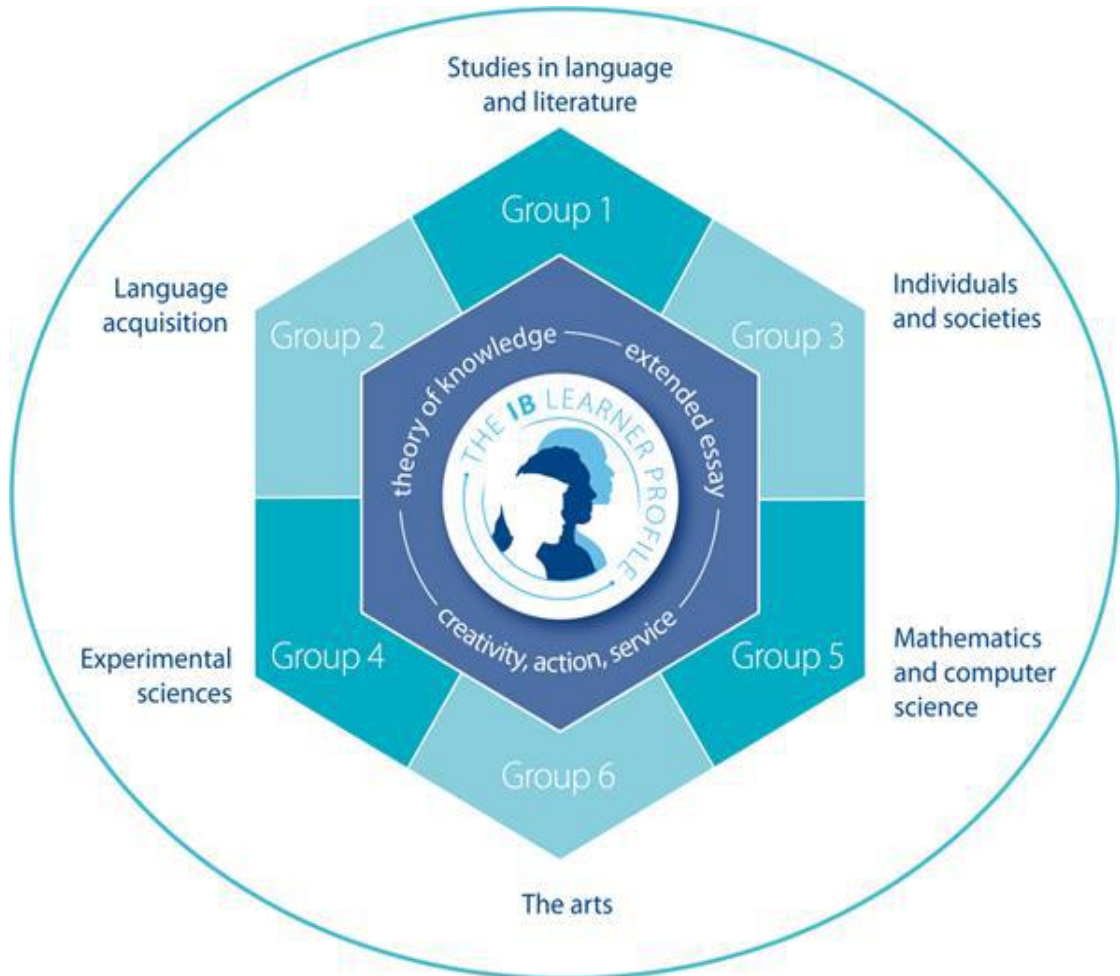
2014'ten itibaren geçerlidir

Diploma Programı (DP)

Diploma Programı (DP) 16-19 yaş aralığındaki öğrenciler için oluşturulmuş bir üniversite öncesi programdır. Program öğrencileri hem öğrenmeye ve sorgulamaya hem de duyarlı ve şefkatli olmaya teşvik ederek 2 yıla yayılır. Öğrencilerin kültürler arası anlayışı, açık fikirli olmayı ve birçok farklı görüşe saygı duyup değerlendirmelerini geliştirmek devamlı güçlü bir biçimde vurgulanır.

Diploma Programı Altıgeni

Müfredat, altı alan (grup) ve üç parçalı bir çekirdekten oluşur. Öğrenciler eşzamanlı olarak geniş bir alana yayılmış dersleri almaya teşvik edilirler. Öğrenciler: 2 çağdaş (veya bir çağdaş bir klasik) dil; bir beşeri ya da sosyal bilimler dersi; bir deneysel bilimler dersi; bir matematik ve bir yaratıcı sanat dersi alırlar. Böylece ortaya çıkan kapsayıcı program öğrencileri etkili bir biçimde üniversiteye hazırlar. Altı alanın her birinde öğrenciler istedikleri dersi alma esnekliğine sahiptir. Böylece üniversite okumak istedikleri bölüme ya da ilgilerini çeken alanlara yönelebilirler.

Doğru Kombinasyonu Seçme

Öğrencilerin altı alanın her birinden bir ders alması gerekir. İsteyen öğrenci 6. alanda yer alan dersler yerine 1-5 arasındaki alanlardan 2.bir ders alabilir. Genel olarak bu 6 dersin 3'ü (4'ten fazla olamaz) ileri seviye (HL) diğer 3'ü normal seviyede (SL) alınır. IB HL dersleri için 240; SL dersleri için ise 150 saat önerir. HL dersleri SL'ye göre daha derin ve geniş konuları kapsar.

Her iki seviyede de özellikle analiz ve eleştirel düşünme becerileri geliştirilir. Ders sonunlar öğrencilerin yetenekleri dışarıdan gelen sınavlarla notlandırılır. Ayrıca birçok derste okul-içi değerlendirmeler de bulunur. Grup 1 ve 2 hariç sınavlar İngilizce, Fransızca ve İspanyolca yapılır. Grup 1 ve 2'nin sınavları ise seçilen dersin dilinde yapılır.

Altıgenin merkezi

Bütün DP öğrencileri merkezde yer alan 3 gerekliliği yerine getirmelidir. Bu 3 gereklilik aslında DP düşüncesinin merkezidir.

Bilgi kuramı (TOK) öğrencileri bilginin doğası üzerine düşünmeye, aldıkları derslerin öğrenme süreci üzerine yansıtma da bulunmalarına ve çeşitli disiplinler arasında bağlantılar kurmaya teşvik eder. 4000 kelimelik uzun tez çalışması (EE) öğrencilere ilgilerini çeken kendi seçtikleri bir soru üzerine araştırma yapma olanağı sunar. Ayrıca öğrencileri kendilerinden üniversitede beklenecek bağımsız araştırma yapma becerisini geliştirmeleri konusunda yüreklendirir. Yaratıcılık, eylem ve hizmet (CAS) öğrencilere birçok sanatsal, sportif, fiziksel ve hizmetle ilgili etkinliklerde yer alma ve bu süreçten öğrenme fırsatını sunar.

IB Misyon tanımı ve IB öğrenen profili

DP; organizasyonun misyon tanımı ve öğrenen profilinde yer alan amaçları yerine getirmek üzere öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmeyi amaçlar. Öğretme ve öğrenme organizasyonun eğitim felsefesinin günlük hayata uygulanışdır.

Akademik Dürüstlük

Diploma Programında (DP) akademik dürüstlük öğrenen profili ilkelerinden yola çıkılarak oluşturulmuş değer ve davranışlar bütünüdür. Akademik dürüstlük öğretme, öğrenme ve ölçme süreçlerinde kişisel gelişmeyi gerçekleştirme ve başkalarının eserlerine saygı duymayı teşvik etmeye hizmet eder. Ayrıca her öğrencinin çalışmaları sırasında edindiği bilgi ve becerileri eşit bir biçimde sunmalarını garanti altına alır

Öğrenciler bütün ders çalışmalarında kendilerine ait fikir ve çalışmaları kullanmak durumundadır. Açık ve doğru biçimde belirterek başkalarının eser ve fikirlerin de yararlanabilirler. Öğretmenlerin rehberlik ettiği ya da öğrencilerin birlikte yaptığı çalışmalar IB'nin ilgili ders için hazırladığı yönergelerle uymalıdır. Akademik dürüstlük hakkında daha fazla bilgi edinmek isterseniz IB yayınları arasında bulunan *Academic honesty, the Diploma Programme: From principles into practice* eserinden ve IB genel yönergelerinden yararlanabilirsiniz. , Bu kılavuz okul-dışı ve okul-içi ölçme uygulamalarında akademik dürüstlük hakkında bilgi bulundurmaktadır.

Başkalarının eser ve fikirlerini belirtme

Koordinatör ve öğretmenler adayların ölçme için verdiği her çalışmada kullandıkları tüm eserleri belirtmeleri gerektiğini hatırlamalıdır. Aşağıda bu zorunluluk açıklanmaktadır.

DP adayları yaptıkları çeşitli çalışmalarda yeri geldiğinde işitsel/görsel materyal, metin, grafik, yazılı ve elektronik kaynaklar kullanabilmektedir. Eğer aday başkalarının fikir ve eserlerini kullanıyorsa bunları standart bir alıntı gösterme stiline bağlı kalıp tutarlı bir biçimde çalışmasında göstermelidir. IB aday tarafından gösterilmeyen bir kaynağı tespit ettiğinde ilgili kurullarını devreye sokarak gereken cezalandırma yoluna gidebilir.

IB özellikle herhangi bir alıntı gösterme stili önermemektedir. Kullanılacak alıntı stili adayın öğrenim gördüğü okul personel/öğretmenlerinin belirlediği stildir. Çok çeşitli ders seçeneği, 3 farklı dilde eğitim ve çok çeşitli alıntı gösterme stilleri belirli bir stili belirlemeyi zorlaştırmakta ve sınırlamaktadır. Pratikte bazı stiller yaygın kullanılmakla birlikte okullar derse ve eğitim verdikleri dile uygun stili belirlemede özgürdürler. Okulun belirlediği stil fark etmeksizin her alıntı gösterme stili en az şunları içermelidir; yazarın adı, yayın tarihi, eserin adı ve ilgili sayfa numaraları.

Adaylar belirlenen standart stili tüm kaynaklar, izah ve özetler için tutarlı bir biçimde kullanmalıdırlar. Yazılı çalışmalarda adaylar kendi sözcükleri ve alıntı yaptıkları sözcükleri açık bir biçimde tırnak işareti kullanarak ayırmalı ve sonda uygun olan alıntılama stiline göre kaynağını işaretleyip kaynakçada göstermelidir. Eğer elektronik bir kaynaktan alıntı yapılmışsa erişim tarihi gösterilmelidir. Adaylardan alıntıları gösterirken sıfır hata yapmaları değil, kullandıkları tüm kaynakları belirtmeleri beklenmektedir. Adaylara mutlaka kendilerinin üretmediği ama kullandıkları işitsel/görsel materyal, metin, grafik, yazılı ve elektronik kaynakları yine standart bir stile göre tutarlı bir biçimde kaynakçada göstermeleri gerektiği söylenmelidir.

Özel eğitime ihtiyaç duyanlar

Okullar *Candidates with special assessment needs* ve *Special educational needs within the International Baccalaureate programmes* dokümanlarına uygun olarak özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencileri için gerekli önlemleri almalıdırlar.

Dersin Yapısı

Daha önce *Türkçe Sosyal Bilgiler* olarak adlandırılan 20.yy'da Türkiye dersi, çeşitli okullarda çalışan bir grup öğretmenin bir araya gelerek ilk kez 2000 yılında geliştirdikleri okul temelli bir müfredat programıdır¹. 20.yy'da Türkiye dersi çok-disiplinli bir ders olarak milli eğitim bakanlığının (MEB) tarih, coğrafya ve sosyoloji müfredatlarına uluslararası bakış açısını katmaktadır. Amaçlanan DP sunan Türk okullarında ulusal yönetmeliklere uygun bir ders ortaya çıkarmaktı.

Türkiye coğrafi olarak iki kıtanın birleştiği kültürel olarak ise en az iki büyük uygarlığın kesiştiği bir konumdadır. Bu durum Türkiye'yi kültürel ve tarihsel olarak etkilediği gibi Türkiye'nin komşularını etkilemesini de sağlamıştır. Bu dersin amacı MEB'in zorunlu tuttuğu bu üç dersin kavram ve analitik çerçeveleriyle bahsedilen karşılıklı etkileşimleri keşfetmektir. Öğrencileri Türkiye'nin bölgede oynayacağı olası rol ve diğer toplumların Türkiye hakkındaki algıları konusunda bilinçlendirmek üzere uluslar arası bir bakış açısı derse eklenmiştir.

Mayıs 2009 sınavları için oluşturulan izlençe² (syllabus) şu nedenlerle gözden geçirilmiştir:

- Ulusal müfredattaki değişiklikler
- Çağdaş uluslararası bakış açısına daha fazla önem verme gereksinimi
- Üç disiplinin öğrenme ve ölçme uygulamalarında daha fazla bütünleşme gayesi.

Böylece izlençe altı ana üniteden oluşmakta olup her ünite altında ilgili disiplinler konunun çeşitli boyutlarını ele almaktadır. Ölçme de yukarıda anlatılan değişikliklere göre gözden geçirilmiştir..

Ders kılavuzunun bu yeni versiyonu dersin ölçme uygulamalarındaki değişiklikleri göstermek için oluşturulmuştur. Bu versiyonda IB'nin kılavuzlarında standart olarak bulunan diploma programının tanımı gibi bilgilerin yanında okul-içi değerlendirme için de tavsiyeler bulunmaktadır. İzlencede daha önce tema (*theme*) olarak adlandırılan başlıklar yerine ünite (*topic*) sözcüğü kullanılmıştır. Bunun dışında içerikle ilgili herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

¹ Okul temelli müfredatlar [*School-based syllabus (SBS)*] hakkında daha fazla bilgiye www.ibo.org adresinden ulaşabilirsiniz.

² İzlençe: *isim* Belirli şartlara ve düzene göre yapılması öngörülen işlemlerin bütünü, program.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.52233eb475e603.02523501,
1 Eylül 2013

Amaçlar

Grup 3'ün (bireyler ve toplumlar) amaçları

3.grupta (bireyler ve toplumlar) yer alan tüm dersler aşağıdakileri amaçlar:

1. İnsan davranış ve deneyimlerini; fiziki, ekonomik ve sosyal çevreleri; sosyal ve kültürel kurumların tarihi ve gelişimini sistematik ve eleştirel bir biçimde öğrenmeye teşvik eder
2. Öğrencilerin birey ve toplumların yapısı ve eylemleri hakkındaki tanımlama, eleştirel analiz ve kavram, teori ve argümanları değerlendirme kapasitelerini geliştirme
3. Öğrencilerin hipotezleri sınavı karmaşık veri ve kaynakları yorumlaması için toplumlar üzerine bilgi toplayıp bunları tanımlamasını ve analiz etmesini sağlamak
4. Öğrencileri kendi kültür ve diğer kültürlerdeki öğrenme yöntemlerini takdir etmeye yüreklendirme
5. Öğrencileri insan tutum ve görüşlerindeki çeşitlilik konusunda bilinçlendirmek ve toplumları öğrenirken bu çeşitliliği takdir etmek
6. Öğrencilerin 3.grupta yer alan derslerin içerik ve yöntemlerinin tartışılabilir olduğunu anlamalarını ve bu alanları öğrenirken karşılarına çıkacak muğlaklığa hoşgörü ile bakmasını sağlamak.

20.yy'da Türkiye Dersinin Amaçları

7. 21.Yüzyılın gelişen ve değişen gereksinimlerine yanıt verebilecek ve geleceğe yönelik sağlam öngörülerde bulunabilecek beceriler geliştirmek.
8. 20.yüzyılda Türkiye'nin siyasi, sosyal ve kültürel yapısını anlayabilmek için Tarih, Coğrafya ve Sosyoloji disiplinlerine ait temel bilgi birikimlerini oluşturmak.
9. 20.yy.Türkiye'sinin Tarihi, Coğrafi ve Sosyolojik yapısını incelerken, Avrupa'daki ve dünyadaki gelişme ve değişimlerin, ülkemiz üzerindeki etkilerini, siyasi, ekonomik ve kültürel boyutları ile kavratılmasını sağlamak
10. Çeşitli bakış açıları ve anlayışlar aracılığıyla Tarih, Coğrafya ve Sosyoloji alanlarında araştırma sevgisi kazandırmak
11. Avrupa ve Dünyadaki farklı kültürlerle saygı ve anlayış düşüncesini oluştururken, ulusal tarih ve kültürümüz konusunda bilinçlenme, sahiplenme ve duyarlılık kazandırmak.

Hedefler

Dersin sonuna gelindiğinde öğrenci şu becerileri kazanmış olmalıdır:

1. Türkiye’de 19. Yüzyıldan bu güne kadar gerçekleşmiş olan tarihsel, sosyolojik ve coğrafi gelişmelere ilişkin esaslı bilgi edinmiş olmak.
2. Türkiye üzerinde 19. yüzyıldan beri var olan uluslararası politik, sosyal ve kültürel etkileri ve Türkiye’nin yirminci yüzyılda dünya olaylarındaki rolünü anlamış olmak.
3. Bilgi kaynaklarını ve kanıtlarını, farklı disiplinlerin bakış açılarıyla eleştirel olarak değerlendirmek.
4. Kavramları, terimleri ve teknikleri uygulayabilmek ve sosyal araştırmaya uygun dil kullanabilmek.
5. Türk toplumu, kültürü ve politikaları hakkında anlaşılır, ilişkili ve sağlam kanıtlara dayalı savları ve yorumları, sözlü ve yazılı olarak sunabilmek.

Uygulamada ölçme hedefleri

	Hedef
Bilgi / Kavrama	1, 2, 3, 4
Veri ve kanıtların kullanımı	3
Analiz ve incelemenin kalitesi	1, 2, 3, 4
Kullanılan metodoloji ve dilin toplumsal incelemeye uygunluğu	3, 4
Proje Formatı	5

İzlençe taslağı

İzlençe bileşeni	Ayrılan ders saati
Toplam 6 ünite mevcuttur	
1.ünite: 20.yüzyıl doğarken Türkiye 2.ünite: Türkiye cumhuriyetinin kuruluşu (1923-1945) 3.ünite: Dünya savaşları arasındaki küresel değişimler ve Türkiye üzerindeki etkileri (1918-1939)	
4.ünite: II. dünya savaşı ve baskı altındaki Türkiye 5.ünite: Yeniden yapılanma, demokrasi, Türkiye ve bölgedeki gelişmeler (1945-1985) 6.ünite: Küreselleşmenin etkileri ve Avrupa ile diyalog (1985-2000)	
Toplam ayrılan ders saati	150

Öğretmenlere dersin gerekliliklerini karşılamaları için gerekli minimum ders saati verilmelidir. SL seviyesindeki dersler için bu rakam 150 saattir.

İzlenice içeriği

ÜNİTE	TARİH	COĞRAFYA	SOSYOLOJİ
<p>1.Ünite: 20.YÜZYIL DOĞARKEN TÜRKİYE</p>	<p>I.Dünya savaşı - Savaşın Çıkışı ve Yayılışı; Osmanlı'nın Savaşa Katılması;</p> <p>Rusya'nın Savaştan Çekilmesi ve ABD'nin Savaşa Girmesi;</p> <p>Savaş Sonrası antlaşmalar ve Osmanlı'nın dağılması;</p> <p>Kurtuluş savaşı;</p> <p>Sevr ve Lozan Barış Antlaşmaları ve Mudanya Ateşkes Antlaşması.</p>	<p>Endüstri Devriminin Demografi Ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri</p> <p>I.Dünya savaşının Türkiye'de Demografik etkileri</p>	<p>Endüstri Devriminin Toplumsal Etkileri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Devlet ve sivil toplumun gelişimi • Birey, vatandaşlık ve hak kavramlarının gelişimi • Kapitalizm ve Sosyal Sınıflar • Örgütlenme ve Sosyal Haklar • Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Hakları • I.Dünya Savaşının ve Kurtuluş Savaşının Toplumsal Etkileri
<p>2.Ünite: TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN KURULUŞU (1923-1945)</p>	<p>Halifeliğin Kaldırılması ve Çok Partili Sisteme Geçiş;</p> <p>Atatürk devrimleri ve karşı devrimler</p>	<p>Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'nin Demografik Yapısı Ve Değişimler</p>	<p>Sosyal devrimler;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eğitim • Kadın hakları • laiklik
<p>3.Ünite: DÜNYA SAVAŞLARI ARASINDAKİ KÜRESEL DEĞİŞİMLER VE TÜRKİYE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ (1918- 1939)</p>	<p>Arayış yılları ve Milletler Cemiyetine Giriş:</p> <p>Balkan Antantı ;</p> <p>Montrö Boğazlar Sözleşmesi;</p> <p>Sadabad Paktı;</p> <p>Hatay Sorunu;</p> <p>İspanya iç savaşı</p>	<p>1929 krizinin ekonomik etkileri</p>	<p>Avrupa'da faşizmin yükselişi ve Japon militarizmi</p>

<p>4. Ünite: II. DÜNYA SAVAŞI VE BASKI ALTINDAKİ TÜRKİYE</p>	<p>II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye'nin tarafsızlık politikası; Japonya'nın güçlenmesi, Çin ve SSCB II. Dünya Savaşı gelişmeleri ve sonuçları</p>	<p>II. Dünya Savaşının Türkiye üzerindeki ekonomik etkileri</p>	<p>II. Dünya Savaşının Toplumsal etkileri; Savaş sonunda küresel kurumların ortaya çıkışı</p>
<p>5. Ünite: YENİDEN YAPILANMA, DEMOKRASİ, TÜRKİYE VE BÖLGEDEKİ GELİŞMELER (1945-1985)</p>	<p>Soğuk Savaşın Avrupa ve Asya'da gelişimi ve Türkiye'ye etkileri; İsrail-Filistin Sorunu; Sömürgelerdeki bağımsızlık hareketleri; Yugoslavya'nın oluşumu; Çok partili hayata geçiş ve Türkiye'de yaşanan siyasi gelişmeler</p>	<p>Türkiye ve gelişen dünyada yaşanan Demografik Değişimler; Türkiye ekonomisindeki değişimler ve ekonomik gelişme; Bölgesel ekonomik gelişmeler: Küresel ekonomide Türkiye</p>	<p>Demokratikleşme ve Liberal Ekonomiye Geçiş Türkiye'de kentleşme ve İç Ve Dış Göçlerin Toplumsal Yapı Üzerindeki etkileri Değişen bir toplumda Toplumsal Cinsiyet</p>

6.Ünite: KÜRESELLEŞMENİN ETKİLERİ VE AVRUPA İLE DİYALOG (1985- 2000)	Perestroyka ve Glasnost; Soğuk savaşın bitişi; SSCB'nin dağılması, orta Asya'da ve doğu Avrupa'da yeni devletler; Yeni kutuplar; Orta Doğu'da gelişmeler; Türkiye'de Siyasal Gelişmeler; AB'nin oluşumu, Türkiye'nin AB süreci	Küresel Dünya Ekonomisi Ve Türkiye üzerine etkileri: Sermaye, Emek ve ticaretin akışkanlığı, eşitsizliğin büyümesi Türkiye'nin Avrupa Gümrük birliği üyeliği ve Avrupa Birliğinin Türkiye politikaları	Küreselleşmenin siyasi ve kültürel Boyutları: Ulus-devletin ekonomik olarak zayıflaması; Terörün sosyolojik boyutu; Yeni sosyal kimlik arayışı; Laiklik ve radikalizmin büyümesi; AB Ülkelerinin Sosyal - Kültürel Bütünleşme Çabaları Popüler kültür ve iletişim Bilgi Toplumunun büyümesi
--	---	--	---

IB Diploma Programında Ölçme

Genel

Ölçme öğretme ve öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. IB DP ölçme uygulamalarının en önemli amaçları müfredat amaçlarını desteklemek ve ilgili öğrenmeyi teşvik etmektir. DP’de hem okul-dışı hem de okul-içi değerlendirme kullanılır. Okul-dışı değerlendirme sınav okuyucuları tarafından notlandırılırken okul-içi değerlendirmeler ders öğretmenleri tarafından yapıp IB tarafından gözden geçirilir

IB tarafından iki tür ölçme belirlenmiştir:

- Süreç değerlendirmesi hem öğretme hem de öğrenme ile ilgili bilgi verir. Öğretmen ve öğrencilere gerçekleşen öğrenme ve öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri hakkında doğru ve faydalı geribildirim sunar. Böylece öğrencilerin anlama ve yeteneklerini geliştirmek amaçlanmaktadır. Süreç değerlendirmesi dersin belirlenmiş amaç ve hedeflere ulaşma başarısını gösterdiği için ayrıca öğretme kalitesini artırmaya da yardımcı olur.
- Sonuç değerlendirmesi önceki öğrenme hakkında genel bilgi sunduğu gibi öğrenci başarısını saptar.

DP öncelikle öğrencilerin başarısını belirlemek üzere dersin sonunda ya sonuna doğru hazırlanmış sonuç değerlendirmesine odaklanır. Bununla birlikte birçok ölçme aracı süreç değerlendirmesinde de kullanılabilir ve öğretmenler buna teşvik edilir. Kapsamlı bir ölçme planlaması öğretme, öğrenme ve dersin planlanması için gereklidir. Daha fazla bilgi için IB *Programme standards and practices* belgesine bakınız.

IB tarafından kullanılan ölçme araçları kriter-temellidir. Böylece öğrencinin başarısı diğer öğrencilerin başarısına göre değil saptanmış seviyeye ne kadar ulaştığına göre değerlendirilir. IB DP ölçme hakkında daha fazla bilgi edinmek için *Diploma Programme assessment: Principles and practice* belgesine bakınız.

Tahmini not³

Her bir ders için adaya 1 ile 7 arasında bir not verilir. 7 en yüksek notken 1 en düşük başarı seviyesini belirtir. Bilgi kuramı (TOK) ve uzun tez çalışması (EE) için A ile E arasında notlandırma yapılır. A en yüksek başarı seviyesini E ise en düşük seviyeyi belirtir.

Öğretmen tarafından öğrencinin ilgili ders için almasını beklediği nota tahmini not denmektedir. Bilgi kuramı (TOK) ve uzun tez çalışması (EE) için de öğretmenler tahmini notlar beyan ederler. Öğrenciler hakkında aşırı iyimser ya da kötümser tahminlerde bulunmadan verilen tahmini notun mümkün olduğunca öğrenci performansını belirtmesi önemlidir.

IB puan belirleme komisyonu adayların bireysel başarılarını ve dersin puanlama kriterlerini belirlerken tahmini notları göz önüne alır. Tahmini notlar ile ortaya çıkan notlar karşılaştırılarak sonuçlar değerlendirilir. Eğer ortada önemli farklılıklar varsa değerlendirme süreci tekrar gözden geçirilir. Tahmini notlar aksi durumlarla karşılaşan adaylar (örneğin sınavlardan birini kaçıran gibi) için kullanılmaz.

³ Tahmini not İngilizce “predicted grade”e Türkçe karşılık olarak kullanılmıştır.

Aşağıda IB not skalasını ve dolayısıyla dersler için verilebilecek tahmini notları görebilirsiniz:

	7	Mükemmel performans
	6	Çok iyi performans
	5	İyi performans
Not	4	Tatmin edici performans
	3	Vasat performans
	2	Zayıf performans
	1	Çok zayıf performans

Bilgi kuramı (TOK) ve uzun tez çalışması (EE) için IB not skalası:

	A	Mükemmel performans
	B	İyi performans
Not	C	Tatmin edici performans
	D	Vasat performans
	E	Başlangıç düzeyinde performans

Tahmini notların öğrenciye duyurulması tamamen okulun kendi kararına bağlıdır. Bu konu hakkında IB'nin bir politikası yoktur.

Ölçme metotları

IB öğrencilerin çalışmalarını ölçmek için çeşitli metotlar kullanır.

Kriter temelli puanlama anahtarı

Açık uçlu sorularda kullanılır. Her puanlama birimi öğrenciden beklenen belirli bir beceriye odaklanır. Bir ölçme hedefi adayın ne yapması gerektiğini tanımlarken ölçme kriteri bunun ne ölçüde gerçekleştirildiğini belirler. Kriter temelli puanlama anahtarı sayesinde farklı cevaplar arasında ayırım yapabilme ve birden çok şekilde cevap vermek mümkündür. Her kriter hiyerarşik olarak düzenlenmiş seviye tespit bölümlerinden oluşur. Bu bölümlerin her bir 1-2 puan ağırlığındadır. Her kriter birbirinden bağımsız olarak kullanılır ve cevaba denk gelen en uygun bölümün notu verilir. Kriterin önemine göre kriterin en yüksek puanı değişebilir. Her kriterden verilen puanlar toplanarak adayın çalışmasının tümüne verilen puan ortaya çıkarılır.

Puanlama cetvelleri

Cevapların beklenen performanslara göre kapsayıcı ifadelerle değerlendirildiği cetvellerdir. Farklı seviyelere bölünmüş tek bir bütüncül kriterden oluşurlar. Her seviye öğrenci performansına göre farklı puan aralıklarına bölünmüştür. Adayın cevabına hangi seviyeye denk geliyorsa oradan uygun düşen puan verilir.

Cevap anahtarları

Belirli soru ve sınavlar için hazırlanmış analitik cevap anahtarları için kullanılan genel bir isimdir. Adaylardan beklenen belirli cevapları puanlamak için kullanılır. Sınav okuyucularına puanın nasıl verilmesi gerektiğine yönelik ayrıntılı yönergeler verir. Cevap anahtarında adaydan beklenen içerik ya da puanlama için genel öneriler bulunabilir.

⁴ *Criterion-related*

⁵ *markbands*

⁶ *markscheme*

Ölçme uygulamalarına genel bakış

2013'ten sonraki sınavlar için geçerlidir.

Ölçme bileşeni	Ağırlığı
<p>Okul-dışı değerlendirme (<i>External Assessment</i>) (3 saat)</p> <p>1.sınav (<i>Paper 1</i>) (1,5 saat)</p> <p>1,2 ve 3.üniteleri kapsar.</p> <p>Zorunlu üç sorudan oluşacaktır, soruların tamamı üç disiplini kapsayacaktır.</p> <p>Veri, belge, istatistik değerlendirmesine dayalı sorular olacaktır.</p> <p>Adaylar tüm soruları cevaplamak zorundadır.</p> <p>(45p)</p> <p>2.sınav (<i>Paper 2</i>) (1,5 saat)</p> <p>4,5 ve 6.üniteleri kapsar.</p> <p>Her ünite ile ilgili iki uzun cevaplı sorudan oluşur.</p> <p>Soruların her biri iki disiplinli olacak ve her iki sorunun tamamı üç disiplini de kapsayacaktır.</p> <p>Öğrenci kendinin seçtiği bir ünitenin iki sorusunu da cevaplayacaktır.</p> <p>(40p)</p>	<p>% 60</p> <p>%30</p> <p>%30</p>
<p>Okul-içi değerlendirme (<i>Internal Assessment</i>)</p> <p>Müfredatta yer alan herhangi bir konu üzerine araştırma tezi</p> <p>Çalışma için yaklaşık 20 saat önerilir</p> <p>Adaylar en az 2 disiplini kapsayan bir tez çalışmasında bulunurlar</p> <p>Çalışmanın uzunluğu 1500-2000 kelime arasındadır</p> <p>(50p)</p>	<p>% 40</p>

Okul-dışı değerlendirme (External Assessment)

Öğrenci başarısını ölçmek için iki metot uygulanır:

- Her sınava özgü ayrıntılı cevap anahtarı
- Puanlama cetveli

Puanlama cetveli bu kılavuzda yer almaktadır.

1.sınav için; sınava özgü cevap anahtarı kullanılır.

2.sınav için; sınava özgü cevap anahtarıyla birlikte puanlama cetveli kullanılır.

Puanlama cetveli 20.yy'da Türkiye dersi hedefleriyle ve Grup 3 not belirleyicileriyle ilişkilendirilmiştir.

Cevap anahtarları ise her sınav dönemine özgüdür.

Okul-dışı değerlendirme (*External Assessment*) detayları

1.sınav (*Paper 1*)

Süre: 1,5 saat

Ağırlık % 30

İzlenedeki 1,2 ve 3.üniteleri kapsar.

1.Ünite: 20.YÜZYIL DOĞARKEN TÜRKİYE

2.Ünite: TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN KURULUŞU (1923-1945)

3.Ünite: DÜNYA SAVAŞLARI ARASINDAKİ KÜRESEL DEĞİŞİMLER VE TÜRKİYE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ (1918-1939)

1.sınav her adayın cevaplamak zorunda olduğu üç sorudan oluşur. Bu soruların tamamı derste öğretilen üç disiplini (tarih, coğrafya ve sosyoloji) kapsar. Sorular kısa cevaplı ve belirli bir cevabı olan veri, belge, istatistik değerlendirmesine dayalı sorulardır. Her soru kendi içinde kısımlara ayrılmıştır.

2.sınav (*Paper 2*)

Süre: 1,5 saat

Ağırlık % 30

İzlenedeki 4,5 ve 6.üniteleri kapsar.

4.Ünite II. DÜNYA SAVAŞI VE BASKI ALTINDAKİ TÜRKİYE

5.Ünite: YENİDEN YAPILANMA, DEMOKRASİ, TÜRKİYE VE BÖLGEDEKİ GELİŞMELER (1945-1985)

6.Ünite: KÜRESELLEŞMENİN ETKİLERİ VE AVRUPA İLE DİYALOG (1985-2000)

Her ünite ile ilgili iki uzun cevaplı toplam altı sorudan oluşur. Öğrenci kendinin seçtiği bir ünitenin iki sorusunu da cevaplayacaktır. Soruların her biri iki disiplinli olacak ve her iki sorunun tamamı üç disiplini de kapsayacaktır.

2.Sınav (Paper 2) için Puanlama Cetveli

Puanlama cetvellerinin sınav cevap anahtarları ile birlikte kullanılması gerekmektedir. Düşük puanlar da belirtilmesine rağmen, puanlama cetveli adayların olumlu başarısı üzerine odaklanmaktadır.

Puan	Adayın cevabının seviyesi
0	Eğer cevap 1-5 arasında belirtilen seviyeyi karşılamıyor ise adaya sıfır '0' verilmelidir.
1-5	<p>En düşük seviye</p> <ul style="list-style-type: none">• soru veya ilgili bilgi çok az anlaşılmiş• uygun beceriler ve yazı bütünlüklü değil• Cevap sadece bazı genellemeler ya da soruyla ilgisi az bir-iki paragraftan oluşuyor <p>Orta seviye</p> <ul style="list-style-type: none">• Soru az anlaşılmiş tam olarak cevaplanmıyor• Tarih ve coğrafya derslerine ait bazı bilgi ve yorumlar mevcut ama bunlar sınırlı, yanlış ve ilgisiz• Uygun beceriler neredeyse hiç gösterilmemiş ve cevap yüzeysel <p>En yüksek seviye</p> <ul style="list-style-type: none">• Sorunun anlaşıldığına yönelik bazı emareler var• Sorunun bir kısmı anlaşılmiş ama bilgilerin çok azı ilgili ya da doğru• Beklenen beceriler pek az gösterilmiş, soruya odaklanma ve cevap sınırlı
6-10	<p>En düşük seviye</p> <ul style="list-style-type: none">• Sorunun boyutları genel olarak anlaşılmiş• Cevapta soruyla ilgili bir argüman olsa da cevap çok az bilgiyle desteklenmiş• Cevapta ilgili bilgiler mevcut olmasına rağmen bunlar çoğunlukla tanımlanmış ya da sadece aktarılmakla yetinilmiş. Bilgiler üstünkörü analiz edilmiş ve sadece birkaç açıklayıcı yüzeysel yorum yapılmış. Ya da verilen cevabın sadece sonuç kısmı soruyla ilgili <p>Ayrıca:</p> <p>Cevabın tarih dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none">• Cevap kronolojik ya da analitik olarak yapılandırılmaya çalışılmış <p>Cevabın coğrafya ve(ya) sosyoloji dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none">• Cevap yapılandırılırken bazı uygun kavramlar ve terminoloji kullanılmış

	<p>En yüksek seviye</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorunun boyutları tüm yönüyle ele alınmasa da bazı boyutları anlaşılmiş ve cevaplanmaya çalışılmış • Cevapta doğru, ilgili ve yeterli bilgi mevcut <p>Ayrıca:</p> <p>Cevabın tarih dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiz çabasına dair işaretler olmalı <p>Cevabın coğrafya ve(ya) sosyoloji dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlgili kavram ve terminolojinin anlaşıldığına dair işaretler ve(ya) uygun bir yapılandırma olmalı • Örnekler verilmesine rağmen bunlar üstünkörü belirtilmiş
11-15	<p>Bu seviye boyunca</p> <p>Sorunun boyutları yapılandırılmış bir çerçevede etkili ve ilgili bir şekilde cevaplanmaya çalışılmış</p> <p>Ayrıca:</p> <p>Cevabın tarih dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cevap uygun ve doğru bilgilerle desteklenmiş • Tutarlı ve açık bir biçimde sorunun anlaşıldığı ve analiz edildiği görülmektedir <p>Cevabın coğrafya ve(ya) sosyoloji dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cevap iyi yapılandırılmış. İlgili kavramların anlaşıldığı görülmektedir. Terminolojiye dair örnekler mevcut. • Soruyla ilgili örnek olaylar doğru seçilerek cevaba eklenmiş
16-20	<p>Bu seviye boyunca</p> <p>Sorunun boyutları ilgili bilgilerle etkili bir biçimde cevaplanmış. Cevap iyi yapılandırılmış ve soruya odaklanmış. Argümanlar detaylı ve iyi yapılandırılmış.</p> <p>Ayrıca:</p> <p>Cevabın tarih dersiyle ilgisi</p> <p>Sorunun ve beklenen becerilerin anlaşıldığına yönelik tutarlı bir cevap ortaya çıkarılmış. Ayrıca yeri geldiğinde aşağıdakilerin de cevapta bulunması gerekmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarihsel süreçler hakkında gelişmiş bir farkındalık • İyi bir kavram becerisi • Soruda yer alan varsayımları iyi bir biçimde ele alma <p>Cevabın coğrafya ve(ya) sosyoloji dersiyle ilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlgili kavram ve terminolojinin derinlikli bir biçimde anlaşıldığı görülmektedir. Cevapta doğru ve soruyla ilgili kavram ve terminoloji kullanılmıştır.

	<ul style="list-style-type: none">• Soruyla ilgili örnek olaylar doğru seçilerek cevaba eklenmiş ve bunlar cevapta geliştirilmiştir.• İyi ve dengeli bir sentez/değerlendirme becerisi görülmektedir.
--	--

Okul-içi değerlendirme (Internal Assessment)

Okul-içi değerlendirmenin amacı

Okul-içi değerlendirme dersin ayrılmaz bir parçasıdır ve hem ileri seviye (HL) dersler de hem de standart seviye (SL) derslerde yapılması zorunludur. Okul-içi değerlendirme öğrencilere sınavlarda karşılıklarına çıkan zaman sınırlaması ve diğer zorunluluklar olmaksızın kendi seçtikleri bir konuda bilgi ve becerilerini gösterme fırsatı sunmaktadır. Okul-içi değerlendirme mümkün olduğunca çok öğretme süreciyle ilişkili olmalıdır. Öğrenciler okul-içi değerlendirmeyi ders sonrası yaptıkları ayrı bir etkinlik olarak görmemelidirler.

Rehberlik ve Orijinallik

Okul-içi değerlendirme olarak hazırlanan çalışma öğrencinin kendi ürünü olmalıdır. Fakat bu öğrencinin konuyu ya da soruyu belirleyip tek başına bırakılacağı bir süreç anlamına gelmiyor. Öğretmen, öğrencinin çalışmasını planlaması ve tamamlaması sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmen, öğrencilerinin aşağıdakileri bildiğinden emin olmalıdır:

- Çalışmanın beklentileri - gereklilikleri
- Ölçme kriterleri; öğrenciler hazırladıkları çalışmanın bu kriterleri etkili bir şekilde karşılamak zorunda olduklarını anlamalıdır.

Öğretmen ve öğrenciler okul-içi ölçme çalışmasını kendi aralarında tartışmalıdırlar. Öğrenciler, öğretmenlerden bilgi ve tavsiye almaları konularında teşvik edilmeli ve öğretmenden rehberlik aldıkları için puanları düşürülmemelidir. Eğer öğrenci, öğretmenden önemli miktarda destek almadan çalışmayı bitiremediyse bu durum Handbook of procedures for the Diploma Programme içinde bulunan ilgili formda belirtilmelidir.

Öğrencinin akademik dürüstlikle ilgili kavram ve sorumlulukları özellikle orijinallik ve entelektüel mülkiyet kavramlarını ve önemlerini anlamaları öğretmenin sorumluluğundadır. Öğretmen, öğrencinin çalışmasının gerekliliklere uygun hazırlandığından ve kendi orijinal eseri olduğundan emin olmalıdır.

Öğrenme sürecinin bir parçası olarak öğretmenler öğrenci çalışmalarının taslağı üzerine tavsiyelerde bulunabilirler. Bu tavsiyeler çalışmanın geliştirilmesinin yollarını göstermelidir. Taslak öğretmenler tarafından düzenlenmemeli ve her yerine açıklamalar yazılmamalıdır. Öğrencinin taslaktan sonra vereceği versiyon çalışmanın son halidir.

Öğretmen, IB'ye denetim ya da değerlendirme için gönderdiği çalışmaların orijinal olduğundan ve akademik suiistimal öğeleri barındırmadığından emin olmalıdır. Her öğrenci ilgili okul-içi değerlendirme formunu imzalayıp çalışmanın kendi orijinal çalışmasının son hali olduğunu beyan etmelidir. Çalışmanın son hali bahsedilen belgeyle değerlendirilmek üzere öğretmen ya da IB koordinatörüne verildikten sonra geri alınamaz.

Çalışmanın içeriğini ve aşağıdakilerin biri ya da fazlasını öğrenciyle tartışarak çalışmanın orijinalliği öğretmen tarafından kontrol edilebilir:

- Öğrencinin çalışma için konu, soru, yöntem önerisi
- Çalışma taslağı

- Alıntı yapılan kaynaklar
- Çalışmadaki yazı stiliyle öğrencinin ders içindeki yazı stiline karşılaştırılması

Öğretmen ve öğrenciler, ilgili okul-içi değerlendirme formlarını sadece denetime gönderdikleri örnekler için değil tüm çalışmalar için imzalamalıdır. Eğer öğretmen ve öğrencilerin imzaladıkları bu formda öğrenci çalışmasının orijinal olmadığına dair bir not düşülmüşse o çalışma değerlendirilmeye alınmaz. Daha fazla bilgi için IB tarafından yayımlanmış *Academic honesty* isimli eser ve the *General regulations: Diploma Programme*'daki ilgili kısımlara bakınız.

Herhangi bir çalışma uzun tez (EE) ve okul-içi değerlendirme için ayrı ayrı notlandırılması amacıyla teslim edilemez.

Zaman sınırlaması

Okul-içi değerlendirme 20.yy'da Türkiye ders notunun % 40'ını oluşturan zorunlu bir çalışmadır. Öğretmenler çalışmanın bu ağırlığını göz önüne alarak öğrencilerin ihtiyaç duyacakları bilgi, anlama ve becerileri öğretmek için ve çalışmanın tamamlanmasına yetecek zamanı ayırmalıdır.

Bu çalışma için 20 saat ayrılması önerilmekte ve bu zaman diliminde aşağıdakilerin yapılması beklenmektedir:

- Öğretmenlerin okul-içi değerlendirme gerekliliklerini duyurması
- Öğrencilere ders saatinin bir bölümünde çalışma şansının sunulması
- Öğretmen ve öğrencilerin fikir alışverişinde bulunması için vakit ayrılması
- Çalışmaların gözden geçirilmesi ve orijinalliğinin kontrol edilmesi için zaman ayrılması

Okul-içi değerlendirme için puanlama cetvelinin kullanılması

Okul-içi değerlendirmeye yönelik puanlama kriterleri oluşturulmuştur. Her kriter kendi içinde ulaşılabilecek seviye ve ilgili puanları tanımlamaktadır. Her kriter öğrencinin başarısına odaklanmış olsa da düşük seviyelerle ilgili puanlar da yer almaktadır.

Öğretmenler çalışmayı puanlarken kriterde yer alan seviye tanımlarına bakmalıdırlar.

- Amaç ilgili kriter için her öğrencinin ulaştığı doğru seviyeyi tayin etmektir. Çalışma ilgili kriterin çeşitli seviyelerini farklı oranlarda karşılıyorsa denkleştirme (tazmin) yoluyla en uygun puan takdir edilir. İlgili kriter için verilen puan adayın başarısını en adil biçimde yansıtan seviyeden seçilmelidir. Kriterdeki her seviye tanımında yer alan her bir maddenin birebir karşılanmasını beklemeyiniz.
- Öğretmenler çalışmayı puanlarken seviye tanımlarını baştan sona okuyup en uygun seviyeyi belirlemelidirler. Eğer iki seviye arasında kararsızlık yaşıyorsa bu iki seviye tekrar okunarak en uygun olanın puanı verilir.
- Eğer seviyede 2 ya da daha fazla puan belirtilmişse ve çalışma beklenenleri büyük oranda karşılıyorsa yüksek puanlarının verilmesini tercih ediniz. Düşük puanlar çalışma beklentileri pek az karşılıyorsa kullanılmalıdır.

- Puanlar tam puan olarak verilmelidir. Ondalık sayı kullanmayınız ya da yarım puan vermeyiniz.
- Öğretmenler puanlama esnasında öğrenciye geçmesi ya da kalması için bir puan belirlemeye değil çalışmanın ilgili kriterin beklentilerini karşılayıp karşılamamasını tayin etmeye odaklanmalıdır.
- En yüksek seviye tanımlayıcıları hatasız bir performans değil öğrencinin ulaşabileceği en yüksek seviyeyi hedeflemektedir. Eğer çalışma ilgili seviyeyi karşılıyorsa yüksek puan vermekten ya da karşılamıyorsa düşük puan vermekten çekinmeyiniz.
- Çalışmanın bir kriterdeki en yüksek seviyeye ulaşmış olması diğer kriterlerde en yüksek seviyeye ulaşacağı ya da tam tersi yani en düşük seviyede olması diğer kriterlerde de en düşük seviyede olacağı anlamına gelmez. Öğretmenler öğrenci çalışmalarının genel puanlandırmasına göre yeni bir not dağılımı beklememelidir.
- Puanlama cetvelinin çalışma öncesinde öğrencilerle paylaşılması ve birer örneğinin dağıtılması önerilmektedir.

Okul-içi değerlendirme detayları

Araştırma projesi

Süre: 20 saat

Ağırlık: %40

Araştırma projesi öğrencilerin 20.yy'da Türkiye dersinin konuları içinde yer alan ilgilerini çeken bir konu/ soru hakkında hazırladıkları ve bilgi ve becerilerini gösterdikleri bir problem çözüme çalışmasıdır. Okul-içi değerlendirme çalışması öğrencileri inisiyatif almaya teşvik eden esnek bir çalışmadır. Çalışma belirli bir konu/soru üzerine odaklanmalı ve öğrencilere en az dersi oluşturan iki alandan (tarih, coğrafya ve sosyoloji) edindikleri becerileri geliştirip uygulama fırsatı sunmalıdır. Öğrenciler seçtikleri konu/soru hakkında yeterince kaynak seşip analiz etmeli ve farklı yorumları ele almalıdırlar. Çalışmalarda öğrencilerin veri ve kanıtları araştırıp bulmaları ve bunları değerlendirerek ilgili bir sonuca ulaşmaları beklenir.

Araştırma projesinin kapsamı

Araştırma projeleri **dersin altı ünitesinden biriyle açıkça ilgili olup** bu projelerin odağında Türkiye olmalıdır. Ayrıca projeler dersi oluşturan üç disiplinin en az ikisine dair bilgi ve becerileri içermelidir. Ünite ve ilgili disiplinler çalışmanın kapak sayfasında açıkça belirtilmelidir.

Araştırma projesi ders öğretmeni tarafından puanlandırılıp okul-dışı denetime tabi tutulacaktır.

Konu/soru seşimi

Öğrenciler öğretmenleri rehberliği ve onayıyla kendi konu/sorularını seşeceklerdir. Seçilen konu/ soru öğrencinin ilgisini çekmeli ve araştırma yapmaya değerde ve elverişli olmalıdır.

Öğretmen çalışma başlamadan önce öğrencinin belirlediği konu ve araştırma sorusunu onaylamalıdır. Öğretmenler öğrencinin seştiği soruyu destekler nitelikte yeterince kaynağın varlığından ve hazırlanacak çalışmanın okul-içi puanlama cetveline uygun olduğundan emin olmalıdırlar.

Öğrenciler herhangi bir araştırma yaparken etik değerleri göz önüne almaları gerektiğinin bilincinde olmak zorundadırlar. Duyarlı olmaları ve gizliliğe saygı duymaları gerekmektedir.

Öğrenciler kullandıkları tüm kaynakları ve alıntılarını belirtmelidirler. Bu konuda yapılacak bir ihmal ciddi bir kusur olarak ele alınacaktır. Lütfen *başkalarının eser ve fikirlerini belirtme* isimli kısma tekrar bakınız.

Toplam: 1,500–2,000 kelime

50 puan

Okul-içi değerlendirme kriterleri

Araştırma çalışması DP 20.yy'da Türkiye dersinin hedefleriyle ilgili aşağıda yer alan altı kritere göre değerlendirilir.

A.	Bilgi ve Kavrama	10p
B.	Veri ve Kanıtların Kullanımı	10p
C.	Analiz ve İncelemenin Kalitesi	10p
D.	Kullanılan Metodoloji ve Dilin Toplumsal İncelemeye Uygunluğu	10p
E.	Proje Formatı	10p
	Toplam	50p

Okul-içi değerlendirme kriterleri: Tanımlar

A. Bilgi ve Kavrama

Puan Aralığı	Tanımlayıcı
0	Öğrenci aşağıda belirtilen tanımlardaki standartlardan hiçbirine ulaşamamıştır.
1 – 2	Çalışma çok az bilgi içermekte ve ilgili konu ve sorunların öğrenci tarafından kavranmadığını göstermekte.
3 – 4	Çalışma basit düzeyde bilgi barındırmakta ve ilgili konu ve sorunların öğrenci tarafından sınırlı bir biçimde kavrandığını göstermekte.
5 – 6	Çalışma temel düzeyde bilgi barındırmakta ve öğrencinin ilgili konu ve sorunları temel düzeyde kavradığını göstermekte
7 – 8	Çalışma kapsamlı bilgi barındırmakta ve öğrencinin bu bilgi ile çalışma konusunun sorunları arasındaki ilişkiyi kavradığını göstermekte
9 – 10	Çalışma çok geniş kapsamlı bilgi barındırmakta ve öğrencinin bu bilgi ile çalışma konusunun sorunları arasındaki ilişkiyi tam olarak kavradığını göstermekte

B. Veri ve Kanıtların Kullanımı

Puan Aralığı	Tanımlayıcı
0	Öğrenci aşağıda belirtilen tanımlardaki standartlardan hiçbirine ulaşamamıştır.
1 – 2	Veri ve kanıt kullanım çok sınırlı; kullanılanlarsa genelde konu ile ilgisiz, düşük kaliteli, tartışmayı ve sonuçları etkiler yapıda değil. Veriyi incelemek veya değerlendirmek gibi bir çaba gösterilmemiş.
3 – 4	Veri ve kanıt kullanımı genelde sınırlı ve ilgisiz, düşük kaliteli, tartışmayı ve sonuçları etkiler yapıda değil. Nadiren veri analizi yapılmaya çalışılmış.
5 – 6	Veri ve kanıtlar sunulmuş ancak bunlar zaman zaman ilgisiz düşük kaliteli, tartışmayı ve sonuçları etkilemek anlamında yeterli değil. Bazı noktalarda veri ve kanıtları analiz etme çabası gösterilmiş.
7 – 8	İlgili veri ve kanıtlar gerekli analiz ve değerlendirmeler yapıldıktan sonra tartışmayı ve sonuçları etkileyecek biçimde, açık ve net olarak kullanılmış.
9 – 10	İlgili veri ve kanıtlar doğru bir biçimde analiz edilmiş, eleştirel olarak değerlendirilmiş, alternatifleri göz ardı edilmemiş, tartışmayı ve sonuçları etkileyecek biçimde, açık ve net olarak kullanılmış.

C. Analiz ve İncelemenin Kalitesi

Puan Aralığı	Tanımlayıcı
0	Öğrenci aşağıda belirtilen tanımlardaki standartlardan hiçbirine ulaşamamıştır.
1 – 2	Anlatım öyküleme biçiminin ötesine geçemiyor. Yapılan analiz/inceleme çok sınırlı. Sunulan savla tutarlılık içinde olan bir sonuç oluşturma çabası hemen hemen hiç yok.
3 – 4	Sınırlı bir analiz/inceleme yapılmış. Anlatım nadiren öyküleme biçiminin ötesine geçiyor ve sunulan savla tutarlılığı sık sık kayboluyor. Yapılan değerlendirmeler öznel ve yetersiz. Tutarlı bir sonuç çıkarmak için biraz çaba gösterilmiş.
5 – 6	Analiz/inceleme her zaman doğru ve kapsamlı yapılmamış. Sav, ilgili sorunla tutarlılık içinde ancak bazı açıkları bulunmakta. Yapılan değerlendirmeler kapsamlı yapılmaya çalışılmış. Çıkarılan sonucun savla ilişkisi var ancak tam olarak açıklanamamış.
7 – 8	Yeterli analiz/inceleme sunulmuş. Sav ve sorun arasındaki ilişki mantıklı bir biçimde sunulmuş. Kapsamlı ve yerinde değerlendirmeler yapılmış. Çıkan sonuç ve sav arasında bir ilişki kurulmuş.
9 – 10	Etkili bir analiz/inceleme, beceri ve tam bir kavrama ile sunulmuş. Sunulan sav açık, iyi düzenlenmiş ve ikna edici. Tüm değerlendirmeler kapsamlı ve yerinde. Sonuç net olarak açıklanmış, sav ile ilgili ve tez konusunun sınırlarını ve yeni tartışma konularına işaret eder yapıda

D. Kullanılan Metodoloji ve Dilin Toplumsal İncelemeye Uygunluğu

Puan Aralığı	Tanımlayıcı
0	Öğrenci aşağıda belirtilen tanımlardaki standartlardan hiçbirine ulaşamamıştır.
1 – 2	Öğrenci gerekli ve ilgili kavram, terim ve teknikleri hemen hemen hiç kullanmamış. Kullanılan beceriler minimal seviyede. Kullanılan dil toplumsal araştırma için uygun değil.
3 – 4	Öğrenci gerekli ve ilgili kavram, terim ve teknikleri sınırlı bir biçimde kullanmış. Gerekli beceriler nadiren kullanılmış. Terim ve kavramlar genelde yanlış kullanılmış. Kullanılan dil genelde toplumsal araştırma için uygun değil.
5 – 6	Öğrenci gerekli ve ilgili kavram, terim ve teknikleri yeterli bir biçimde kullanmış. Gerekli beceriler zaman zaman kullanılmış. Anlatım, çeşitli noktalarda toplumsal araştırma için uygunluğunu kaybetse de, genelde tatmin edici.
7 – 8	Öğrenci gerekli ve ilgili kavram, terim ve teknikleri iyi bir biçimde kullanmış. Gerekli beceriler genelde kullanılmış. Anlatım tutarlı ve genelde tatmin edicidir.
9 – 10	Öğrenci gerekli ve ilgili kavram, terim ve teknikleri mükemmel bir biçimde kullanmış. Gerekli beceriler istikrarlı bir biçimde kullanılmış.

E. Proje Formatı

Puan Aralığı	Tanımlayıcı
0	Öğrenci aşağıda belirtilen tanımlardaki standartlardan hiçbirine ulaşamamıştır.
1 – 2	Sunum genel olarak ve düzgünlük açısından tatminkâr değildir. Projede bir başlık sayfası, içindekiler ve sayfa numaraları yoktur. Referanslar ya hiç verilmemiştir veya çok eksik verilmiştir. Sözcük sayısı 2000'den fazladır. Veriler veya şekilli gösterimler düzensizdir, belirgin kusurları bulunmaktadır ve/veya etkin biçimde kullanılmamıştır. Projenin yapılandırılmasında eksiklik vardır.
3 – 4	Sunum genel olarak ve düzgünlük açısından tatminkâr değildir. Sözcük sayısı 2000 sınırı içindedir ve projede başlık sayfası, içindekiler ve sayfa numaraları bulunmaktadır. Referanslar tutarsız olarak ve eksik verilmiştir. Veriler ve şekilli gösterimler bazı noktalarda uygun şekilde verilmemiştir. Projede giriş, gövde ve sonuç bölümleri vardır ama bunların her birinde yapılandırma eksikliği bulunmaktadır..
5 – 6	Sunum genel olarak ve düzgünlük açısından tatminkârdır. Sözcük sayısı 2000 sınırı içindedir ve projede başlık sayfası, konu başlıklarını içeren bir içindekiler tablosu ve sayfa numaraları bulunmaktadır. Referanslar belirtilmiştir, ancak belirli bir biçime göre ve eksiksiz veya tutarlı olarak yazılmamıştır. Veriler ve şekilli gösterimler genellikle uygundur ve metni desteklemektedir. Dipnotlar ara sıra kullanılmıştır, ancak hepsi uygun yerlerde kullanılmamıştır. Projede giriş, gövde ve sonuç bölümleri vardır. Yapılandırma içindekiler tablosu ile tutarlılık içindedir.
7 – 8	Sunum genel olarak ve düzgünlük açısından iyidir. Sözcük sayısı 2000 sınırı içindedir ve projede başlık sayfası, konu başlıklarını içeren bir içindekiler tablosu ve sayfa numaraları bulunmaktadır. Referanslar eksiksiz ve tutarlı olarak, standart bir biçime göre yazılmıştır, ancak ufak hatalar bulunmaktadır. Veriler ve şekilli gösterimler, savı destekleyecek biçimde metin gövdesine iyi yerleştirilmiştir. Dipnotlar, terimleri anlatmak veya ayrıntılar ve açıklayıcı bilgiler vermek üzere uygun yerlerde kullanılmıştır. Ekler varsa, bunlar uygun biçimde verilmiştir. Projede giriş, gövde ve sonuç bölümleri vardır ve her bir bölümün yapılandırılması anlaşılır biçimde ve içindekiler tablosu ile tutarlılık içindedir.
9 – 10	Sunum genel olarak ve düzgünlük açısından mükemmeldir. Sözcük sayısı beklenen sınır içindedir ve projede başlık sayfası, konu başlıklarını içeren bir içindekiler tablosu ve sayfa numaraları bulunmaktadır. Veriler ve şekilli gösterimler, savı destekleyecek biçimde metin gövdesine iyi yerleştirilmiştir. Dipnotlar, terimleri anlatmak veya ayrıntılar ve açıklayıcı bilgiler vermek üzere uygun yerlerde kullanılmıştır. Projede giriş, gövde ve sonuç bölümleri vardır ve her bir bölüm başlıklar kullanılarak veya diğer yollarla anlaşılır biçimde yapılandırılmıştır ve içindekiler tablosu ile tutarlılık içindedir.

Ölçme-Değerlendirme Kavramlar Sözlüğü (İngilizce)

Command terms with definitions

Students should be familiar with the following key terms and phrases used in examination questions, which are to be understood as described below. Although these terms will be used frequently in examination questions, other terms may be used to direct students to present an argument in a specific way.

Analyse	AO ₃	Break down in order to bring out the essential elements or structure.
Compare	AO ₃	Give an account of the similarities between two (or more) items or situations, referring to both (all) of them throughout.
Compare and contrast	AO ₃	Give an account of similarities and differences between two (or more) items or situations, referring to both (all) of them throughout.
Contrast	AO ₃	Give an account of the differences between two (or more) items or situations, referring to both (all) of them throughout.
Define	AO ₁	Give the precise meaning of a word, phrase, concept or physical quantity.
Describe	AO ₁	Give a detailed account.
Discuss	AO ₃	Offer a considered and balanced review that includes a range of arguments, factors or hypotheses. Opinions or conclusions should be presented clearly and supported by appropriate evidence.
Distinguish	AO ₂	Make clear the differences between two or more concepts or items.
Evaluate	AO ₃	Make an appraisal by weighing up the strengths and limitations.
Examine	AO ₃	Consider an argument or concept in a way that uncovers the assumptions and interrelationships of the issue.
Explain	AO ₂	Give a detailed account including reasons or causes.
Explore	AO ₃	Undertake a systematic process of discovery.
Identify	AO ₁	Provide an answer from a number of possibilities.

Interpret	AO ₂	Use knowledge and understanding to recognize trends and draw conclusions from given information.
Investigate	AO ₃	Observe, study, or make a detailed and systematic examination, in order to establish facts and reach new conclusions.
Justify	AO ₃	Give valid reasons or evidence to support an answer or conclusion.
Outline	AO ₁	Give a brief account or summary.
State	AO ₁	Give a specific name, value or other brief answer without explanation or calculation.
Suggest	AO ₂	Propose a solution, hypothesis or other possible answer.
To what extent	AO ₃	Consider the merits or otherwise of an argument or concept. Opinions and conclusions should be presented clearly and supported with appropriate evidence and sound argument.

Ölçme-Değerlendirme Kavramlar Sözlüğü (Türkçe)

Ölçme-Değerlendirmede Kullanılan Kavramlar ve Beklenen Beceriler

Öğrenciler sınav sorularında kullanılacak aşağıdaki anahtar terimler ve ifadelerle tanışık olmalıdırlar. Bu terim ve ifadeler aşağıda açıklandıkları gibi anlaşılmalıdır. Bu terimler her ne kadar sınav sorularında sık kullanılacaksa da, öğrencileri bir görüşü belirli bir şekilde sunmaya yönlendirmek için başka terimler de kullanılabilir.

Analiz ediniz	AO2	Temel unsurları veya ana yapıyı ortaya çıkarmak için ayrıntıları veriniz
Benzerlikleri Karşılaştırınız	AO3	İki (veya daha fazla) öge veya durum arasındaki benzerlikleri her ikisine (veya hepsine) devamlı atıf yaparak açıklayınız.
Benzerlik ve Farklılıkları Karşılaştırınız	AO3	İki (veya daha fazla) öge veya durum arasındaki benzerlik ve farklılıkları her ikisine (veya hepsine) devamlı atıf yaparak açıklayınız
Farklılıkları Karşılaştırınız	AO3	İki (veya daha fazla) öge veya durum arasındaki farklılıkları her ikisine (veya hepsine) devamlı atıf yaparak açıklayınız
Tanımlayınız	AO1	Bir kelime, ifade, kavram veya somut niceliğin tam anlamını veriniz
Betimleyiniz	AO1	Bir nesnenin özgün belirtilerini detaylı olarak anlatınız
Tartışınız	AO3	Bir dizi görüş, etken veya varsayım içeren, dikkatle düşünülmüş ve dengeli sunulmuş bir değerlendirme yazısı yazınız. Düşünceler veya sonuçlar açık bir şekilde sunulmalı ve uygun kanıtlarla desteklenmelidir
Ayırt ediniz	AO2	İki veya daha fazla kavram veya öge arasındaki farkları netleştiriniz
Değerlendiriniz	AO3	Etkili ve yetersiz yönleri inceleyerek bir değerlendirme yapınız
İnceleyiniz	AO3	Bir görüş veya kavramı meselenin varsayımlarını ve aradaki ilişkileri ortaya koyacak şekilde ele alınız
Açıklayınız	AO2	Sebeup veya sonuçları içeren detaylı bir açıklama yapınız
Araştırınız	AO3	Sistemli bir keşif işlemine girişiniz
Belirleyiniz	AO1	Bir dizi olası cevaptan birini seçiniz
Yorumlayınız	AO2	Bilgi ve anlama becerinizi kullanarak ve verilen bilgilere dayanarak konuyu saptayınız ve sonuçlara varınız
Sorgulayınız	AO3	Olguları saptamak ve yeni sonuçlara ulaşmak için gözlemleyiniz, araştırınız veya detaylı ve sistematik olarak sınavınız

Doğrulayınız	AO3	Bir yanıt veya sonucu desteklemek için geçerli nedenler veya kanıtlar veriniz
Taslak oluşturunuz	AO1	Kısa bir açıklama ya da özet yazınız
Belirtiniz	AO1	Bir açıklama veya tahmin yapmaksızın belirli bir isim ya da belirli bir anlam içeren veya başkaca kısa bir cevap veriniz
Öneriniz	AO2	Bir çözüm, bir varsayım veya başka olası bir cevap öneriniz
Ne dereceye kadar	AO3	Bir görüş veya kavramı olumlu veya karşıt yönleriyle değerlendiriniz. Fikir ve sonuçlar açıkça sunulmalı, uygun kanıtlar ve geçerli görüşlerle desteklenmelidir